

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Кзз 212/2025
27.02.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Светлане Томић Јокић, председника већа, Бојане Пауновић, Дијане Јанковић, Александра Степановића и Слободана Велисављевића, чланова већа, са саветником Сањом Живановић, записничаром, у кривичном предмету окривљеног АА, због кривичног дела угрожавање сигурности из члана 138. став 1. КЗ, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, адвоката Демира Црновршанина, поднетом против правноснажних пресуда Основног суда у Новом Пазару К 513/23 од 10.07.2024. године и Вишег суда у Новом Пазару Кж1 147/24 од 10.12.2024. године, у седници већа одржаној дана 27.02.2025. године, једногласно је донео

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснован, захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, адвоката Демира Црновршанина, поднет против правноснажних пресуда Основног суда у Новом Пазару К 513/23 од 10.07.2024. године и Вишег суда у Новом Пазару Кж1 147/24 од 10.12.2024. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Пазару К 513/23 од 10.07.2024. године окривљени АА оглашен је кривим због кривичног дела угрожавање сигурности из члана 138. став 1. КЗ и осуђен на казну затвора у трајању од пет месеци која ће се извршити тако што ће је окривљени издржавати у просторијама у којима станује, уз примену електронског надзора, које не сме напуштати осим у случајевима прописаним законом који уређује извршење кривичних санкција, с тим да ће суд, уколико окривљени једном у трајању преко шест часова или два пута у трајању до шест часова самовољно напусти просторије у којима станује, одредити да остатак казне издржи у заводу за извршење казне затвора. Окривљени је обавезан да накнади трошкове кривичног поступка ближе одређене у изреци пресуде, као и остале трошкове о чијој висини ће суд одлучити посебним решењем.

Пресудом Вишег суда у Новом Пазару Кж1 147/24 од 10.12.2024. године усвајањем жалбе јавног тужиоца Основног јавног тужилаштва у Новом Пазару преиначена је пресуда Основног суда у Новом Пазару К 513/23 од 10.07.2024. године, само у погледу одлуке о казни, тако што је Виши суд у Новом Пазару окривљеног АА,

због кривичног дела угрожавање сигурности из члана 138. став 1. КЗ, за које је оглашен кривим првостепеном пресудом, осудио на казну затвора у трајању од шест месеци, док је жалба браниоца окривљеног АА, адвоката Демира Црновршанина, одбијена као неоснована, а побијана пресуда у непреиначеном делу потврђена.

Против наведених правноснажних пресуда захтев за заштиту законитости благовремено је поднео бранилац окривљеног АА, адвокат Демир Црновршанин, због битних повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 9), 10) и 11) и став 2. тачка 2) и 3) ЗКП, повреде кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП и повреде закона из члана 440. ЗКП, са предлогом да Врховни суд усвоји захтев за заштиту законитости, преиначи у целини побијане пресуде тако што ће окривљеног ослободити од оптужбе или укине у целину побијане пресуде и предмет врати првостепеном суду на поновно одлучивање.

Врховни суд је примерак захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног доставио Врховном јавном тужилаштву, у складу са чланом 488. став 1. КЗ и у седници већа коју је одржао у смислу члана 490. ЗКП, без обавештавања Врховног јавног тужилаштва и браниоца окривљеног, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке, размотрио списе предмета и правноснажне пресуде против којих је захтев за заштиту законитости поднет, па је након оцене навода изнетих у захтеву, нашао:

Захтев за заштиту законитости је неоснован.

Неосновано се захтевом за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, адвоката Демира Црновршанина, нижестепене пресуде побијају због битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 9) ЗКП и с тим у вези истиче да је суд прекорачио оптужбу тако што је, након укидања раније првостепене пресуде, прихватио да поступа по измењеном оптужном акту јавног тужиоца, уместо да поступи по првобитном оптужном акту. Према наводима захтева, суд није могао да поступа по оптужном акту јавног тужиоца Кто 277/22, који је у поновном поступку дана 21.06.2024. године, након укидања раније првостепене пресуде искључиво по жалби браниоца окривљеног, измењен у погледу чињеница и околности које су неповољније по окривљеног.

Изнети наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног су неосновани.

Јавни тужилац је, сходно члану 43. ЗКП у вези члана 409. ЗКП, овлашћен да измени чињенични опис кривичног дела током трајања кривичног поступка и то све до завршетка главног претреса, па тако оптужни акт може изменити изостављањем, додавањем и/или променом одређених чињеничних навода, као и променом правне квалификације кривичног дела.

Према одредби члана 420. став 1. ЗКП пресуда се може односити само на лице које је оптужено и само на дело које је предмет оптужбе садржане у поднесеној или на главном претресу измењеној или проширеној оптужници. У ставу 2. истог члана, прописано је да суд није везан за предлог тужиоца у погледу правне квалификације кривичног дела.

Из цитиране законске одредбе произлази да између оптужбе и пресуде мора постојати идентитет у погледу субјективне и објективне истовестности дела, а евентуалне измене чињеничног описа дела у изреци пресуде морају остати у границама чињеничног основа из оптужбе, конкретно у границама оних чињеница и околности на којима се оптужба заснива, при чему закон не захтева идентитет у погледу правне оцене дела.

Сходно наведеном, прекорачење оптужбе на штету окривљеног, у смислу битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 9) ЗКП, подразумева измену чињеничног описа дела који је дат у оптужном акту, додавањем нове радње извршења, на начин који погоршава положај окривљеног у погледу правне оцене дела или кривичне санкције.

Из списка предмета произилази да је оптужним актом јавног тужиоца Основног јавног тужилаштва у Новом Пазару Кто 277/22 од 18.04.2022. године, који је измењен 21.06.2024. године, окривљеном АА стављено на терет извршење кривичног дела угрожавања сигурности из члана 138. став 1. КЗ, за које је побијаним пресудама и оглашен кривим.

У конкретном случају, суд је правилно прихватио садржину измењеног оптужног акта јавног тужиоца Кто 277/22 од 18.04.2022. године и правилно поступао и одлучивао по њему, а који оптужни акт иначе, супротно наводима браниоца окривљеног, није измењен на штету окривљеног, већ је уподобљен утврђеном чињеничном стању. Поступајући на тај начин суд није повредио ни субјективни, а ни објективни идентитет оптужног акта и пресуде на штету окривљеног АА с обзиром на то да се побијане пресуде односе на исто лице које је оптужено и на исто кривично дело-угрожавања сигурности из члана 138. став 1. КЗ, за које је од почетка вођен поступак, а чији чињенични опис је у изреци првостепене пресуде идентичан чињеничном опису из диспозитива измењеног оптужног акта.

Из изнетих разлога, Врховни суд налази да побијаним пресудама није учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 9) ЗКП, па су супротни наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, оцењени као неосновани.

Неосновани су и наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, адвоката Демира Црновршанина, којима се указује на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 10) ЗКП и с тим у вези истиче да је другостепени суд доношењем пресуде Кж1 147/24 од 10.12.2024. године, повредио одредбу члана 453. ЗКП јер је у поновном поступку, на штету окривљеног, изменио у погледу кривичне санкције ранију пресуду К 285/22 од 08.03.2023. године, која је укинута усвајањем жалбе браниоца. Измену на штету окривљеног, према наводима захтева, другостепени суд је учинио осуђујући окривљеног на казну затвора у трајању од шест месеци, која је неповољнија за окривљеног од казне затвора у трајању од пет месеци на коју је окривљени осуђен раније укинутом првостепеном пресудом К 285/22.

Битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 10) ЗКП постоји уколико је пресудом повређена одредба члана 453. ЗКП, којом је прописано да

уколико је изјављена жалба само у корист оптуженог, пресуда се не сме изменити на његову штету у погледу правне квалификације кривичног дела и кривичне санкције.

Из списка предмета произилази да је пресудом Основног суда у Новом Пазару К 285/22 од 08.03.2023. године окривљени АА оглашен кривим због кривичног дела угрожавање сигурности из члана 138. став 1. КЗ и осуђен на казну затвора у трајању од пет месеци. Против наведене пресуде, жалбу је изјавио бранилац окривљеног АА, адвокат Демир Црновршанин, и јавни тужилац Основног јавног тужилаштва у Новом Пазару, због одлуке о кривичној санкцији.

Усвајањем жалбе браниоца окривљеног, наведена пресуда је укинута решењем Вишег суда у Новом Пазару Кж1 86/23 од 15.09.2023. године и предмет враћен првостепеном суду на поновно суђење, а окривљени је, у поновном поступку, побијаном пресудом Основног суда у Новом Пазару К 513/23 од 10.07.2024. године оглашен кривим због кривичног дела угрожавање сигурности из члана 138. став 1. КЗ и осуђен на казну затвора у трајању од пет месеци која ће се извршити тако што ће је окривљени издржавати у просторијама у којима станује, уз примену електронског надзора. Против ове пресуде, поред браниоца окривљеног, жалбу је изјавио и јавни тужилац Основног јавног тужилаштва у Новом Пазару, због одлуке о кривичној санкцији, па је Виши суд у Новом Пазару побијаном пресудом Кж1 147/24 од 10.12.2024. године, усвајањем жалбе јавног тужиоца преиначио првостепену пресуду, у делу одлуке о казни, тако што је окривљеног АА, због кривичног дела угрожавање сигурности из члана 138. став 1. КЗ осудио на казну затвора у трајању од шест месеци.

Како из свега наведеног произилази да је јавни тужилац изјавио жалбу због одлуке о казни против пресуде Основног суда у Новом Пазару К 285/22 од 08.03.2023. године, а затим и против пресуде тог суда донете у поновном поступку К 513/23 од 10.07.2024. године, односно да у конкретном случају није била изјављена жалба само у корист већ и на штету окривљеног, то је другостепени суд био овлашћен да усвајањем жалбе јавног тужиоца првостепену пресуду измени у погледу одлуке о кривичној санкцији на штету окривљеног. Поступајући на тај начин, другостепени суд није прекршио забрану преиначења на горе (*reformatio in reius*) прописану одредбом члана 453. ЗКП, с обзиром на то да је против првобитно донете првостепене пресуде у овом кривичном поступку, поред жалбе у корист окривљеног, изјављена и жалба јавног тужиоца на штету окривљеног, што је разлика у односу на чињенице на којима се заснива пресуда Врховног касационог суда Кзз 286/23 од 23.03.2023. године и пресуда Врховног суда Кзз 49/2024 од 31.01.2024. године, на које бранилац окривљеног у захтеву указује, а којима је утврђено да су против раније донетих првостепених пресуда изјављене само жалбе бранилаца у корист окривљених. Истовремено, Врховни суд указује да из законске одредбе члана 453. ЗКП, јасно произилази да јавни тужилац није везан забраном преиначења на горе, већ искључиво суд, те да је јавни тужилац овлашћен да током трајања кривичног располаже оптужним актом, како је претходно већ образложено, па је самим тим, супротно наводима захтева, јавни тужилац био овлашћен да измени оптужни акт, у односу на који су окривљени и бранилац имали могућност одбране на главном претресу.

Сходно наведеном, Врховни суд је наводе захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног којима се указује на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 10) ЗКП оценио као неосноване.

Бранилац окривљеног АА, адвокат Демир Црновршанин, захтев за заштиту законитости подноси и због повреде кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, која представља дозвољен разлог због ког окривљени преко браниоца може поднети овој ванредни правни лек. Међутим, образлажући наведену повреду закона бранилац окривљеног у суштини указује на повреду закона из члана 440. ЗКП, коју у захтеву и сам нумерише, обзиром да на основу сопствене оцене изговорених речи, односно претњи окривљеног да ће напасти на живот и тело оштећених и њиховог понашања критичном приликом, изводи закључак да нема доказа да је окривљени извршио кривично дело за које је оглашен кривим. Са друге стране, наводима захтева којима указује да суд није правилно одмерио казну окривљеном с обзиром на чињенице које утичу да казна буде већа или мања, које у захтеву наводи и образлаже, бранилац окривљеног, суштински указује на повреду закона из члана 441. став 1. ЗКП.

Како повреде закона из члана 440. и 441. став 1. ЗКП, на које се указује изнетим наводима захтева, и битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 11) и став 2. тачка 2) и 3) ЗКП, које бранилац у захтеву означава, не представљају законом дозвољене разлоге због којих окривљени преко браниоца може поднети захтев за заштиту законитости, у смислу члана 485. став 4. ЗКП, то се Врховни суд није упуштао у њихово разматрање.

Из свих изнетих разлога, Врховни суд је на основу члана 491. став.1 ЗКП, одлучио као у изреци пресуде.

**Записничар-саветник
Сања Живановић, с.р.**

**Председник већа-судија
Светлана Томић Јокић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић